

HRADNÉ MÚZEUM VO FILÁKOVE

Hlavná ul. 14., 986 01 Filákov

Správa o činnosti HMF v roku 2010

I. Riadenie organizácie, organizačné a personálne zabezpečenie

Hradné múzeum vo Filákově vzniklo de jure v apríli 2007 (zriaďovacou listinou zo dňa 26. 4. 2007) a de facto v poslednej tretine roka. Je príspevkovou organizáciou, ktorá je svojim rozpočtom zapojená na rozpočet mesta Filákově od začiatku r. 2008. Na svoju činnosť môže používať aj výnosy z podnikateľskej činnosti v rozsahu oprávnenia schváleného zriaďovateľom (uznesenie č. 8 zo zasadnutia MZ dňa 8. 11. 2007 – súhlas s vykonávaním maloobchodnej činnosti). Hlavná činnosť HMF sa člení na dve oblasti:

a, Vedecko-odborná a dokumentačná činnosť – HMF má mikroregionálne vlastivedné zameranie s užšou špecializáciou na dokumentáciu histórie filákovského hradu a dejín mesta Filákově s dôrazom na vývoj miestneho priemyslu

b, Hospodársko-správna činnosť HMF.

Priemerný evidenčný počet zamestnancov (prepočítaný) bol v roku 2010 – 5,8: z toho vo fyzických osobách k 31. 12. 2010 – 1 kurátor - etnológ (riaditeľ) a ďalší zamestnanci v kumulovaných funkciách: 1 dokumentátor, grafik a informatik; 0,75 lektor, pokladník a vedúci registratúrneho strediska; 1 lektor a dokumentátor; 1 knihovník, správca objektov, múzejný pedagóg a lektor; 1 účtovník, mzdový účtovník a administratívna sila; 0,25 upratovačka. Najväčšie problémy má inštitúcia s odbornosťou personálu. Ďalším kurátorom zbierok bola v r. 2010 archeologička zamestnávaná formou dohody v mesačnom časovom rozsahu zodpovedajúcom úväzku 0,2. Jeden z kmeňových sprievodcov HMF bol zamestnávaný stále sezónne len počas trvania hlavnej turistickej sezóny na 0,75 úväzku. Takéto hromadné kumulovanie odborných a obslužných funkcií neprispieva kvalite vykonávania zverených úloh, ale za daných podmienok fungovania je jedinou možnou alternatívou. Jeden zo zamestnancov je stále počítačovo negramotný.

Nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času väčšiny pracovníkov kvôli víkendovým službám na hrade znemožňuje konanie spoločných pracovných porád a sťažuje kontaktnú komunikáciu medzi zamestnancami. Kancelárie sú pritom v troch objektoch vzdialených od

seba 200 metrov. Múzeum malo problémy po personálnej stránke, inštitúcii stále chýba reštaurátor s potrebným odborným vzdelaním a minimálne jeden odborný pracovník (archeológ), ktorého miesto je vymedzené aj v organizačnej štruktúre zamestnancov HMF.

Cez Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci zabezpečovalo HMF absolventskú prax trom absolventom na Fil'akovskom hrade. Od 1. 7. 2010 do 31. 12. 2010 pracovali ako informátori-dozorcovia v priestoroch Bebekovej bašty a pomocní dokumentátori na riaditeľstve HMF. Personál sme doplnili dvoma mladými kolegami – vyššie spomínaný dokumentátor-grafik-informatik a knihovník-správca objektov-múzejný pedagóg-lektor – pomocou národného projektu úradu práce „Podpora zamestnanosti uchádzačov o zamestnanie – príspevok na podporu udržania zamestnancov s nízkymi platmi“.

II. Ochrana zbierkového fondu

Je naďalej potrebné riešiť havarijný stav v depozitároch múzea vo dvore Mestského vlastivedného múzea, ktoré sú podľa statického posudku z roku 2008 v živote nebezpečnom stave (prehnité stropné trámy, široké trhliny na stenách). Vzniknutú situáciu sa snaží inštitúcia riešiť tak, že sa predmety vedené v Registračnej knihe a v Prírastkovej knihe skladujú pre nedostatok vhodných priestorov v spoločných miestnostiach. HMF nemá vlastnú konzervátorskú resp. reštaurátorskú dielňu a inštitúcia nemá ani možnosť zamestnávať odborníka s patričným vzdelaním. Jednoduché konzervačné práce vykonáva správca budov pod dohľadom odborných pracovníkov. Inštitúcia zakonzervovala v r. 2010 vlastnými prostriedkami 34 zbierkových predmetov – paleontologické nálezy z Novohradu. Z úspešného projektu ZPO Geopark Novohrad-Nógrád, implementovaného pod názvom „Rozvoj infraštruktúry Novohrad-Nógrád geoparku“, sa v r. 2010 zrealizovala rekonštrukcia a sprístupnenie jedinej zachovanej kazematy Fil'akovského hradu, v ktorej sa v r. 2011 mala otvoriť paleontologická expozícia HMF (nálezy z územia Geoparku). Po odovzdaní zrekonštruovaného podzemného priestoru však vysvitlo, že terajšia relatívna vlhkosť kazematy neumožňuje umiestniť exponáty do vytvoreného prostredia. Kazemata slúži zatiaľ ako prednášková sieň. K bezpečnej prezentácii existujúcich paleontologických zbierok HMF v podzemí je potrebné riešiť daný stav v ďalších stavebných projektoch pripravovaných na rekonštrukciu NKP.

Vybavenosť priestorov HMF elektronickým protipožiarnym systémom (EPS) a elektronickým zabezpečovacím systémom (EVS) v r. 2010:

	Plocha [m ²]:	EPS:	EZS:
Expozičné priestory:	226,00	áno	Áno
Výstavné priestory:	331,95	čiastočne	Áno
Depozitárne priestory:	98,41	nie	Áno
Pracovne:	79,49	nie	Áno
Iné priestory:	315,45	nie	čiastočne
Spolu:	1 051,30		

V Mestskom vlastivednom múzeu sa pripravili priestory k rekonštrukcii budovy - príprava prechodných depozitárov v prístavbe vo dvore Vigada, balenie a premiestňovanie zbierkových predmetov v súvislosti s realizáciou projektu „Rekonštrukcia a modernizácia pamäťovej a fondovej inštitúcie – udržateľné využitie HMF“. Väčšina zbierkových predmetov bola po obnovení činnosti inštitúcie v r. 1994 poukladaná na zemi v nevhodných podmienkach v živote nebezpečných budovách. Nový regálový systém nakúpený v r. 2009 sa namontoval do najsuchších priestorov depozitárov vo dvore Vigada. Do neho boli prechodne uložené všetky exponáty z bývalej stálej expozície Mestského vlastivedného múzea a aj časť historickej knižnice HMF (knihy zo štátneho pedagogického ústavu z Lučenca z konca 19. stor.). V súvislosti s rekonštrukciou interiéru sa realizovala z rozpočtu HMF aj výmena strešnej krytiny na budove Mestského vlastivedného múzea. Strecha už niekoľko rokov zatekala, čo priamo ohrozovalo vzácne exponáty stálej expozície.

III. Akvizičná činnosť (nadobúdanie zbierkových predmetov), odborná evidencia, revízia zbierkového fondu

V r. 2010 sa zbierky HMF rozšírili o 466 nových prírastkov (944 kusov), z toho bolo 44 (51 kusov) získaných kúpou, 96 (124 kusov) darom a 326 (769 kusov) prevodom:

Odbor:	Prírastky spolu:		Vlastný výskum:		Kúpa:		Dar:		Zámena:		Prevod:	
	prír. č.:	ks:	prír. č.:	ks:	prír. č.:	ks:	prír. č.:	ks:	prír. č.:	ks:	prír. č.:	ks:
Archeológia	326	769	0	0	0	0	0	0	0	0	326	769
História	123	152	0	0	39	46	84	106	0	0	0	0
Etnografia	16	19	0	0	5	5	11	14	0	0	0	0
Spoločenské vedy spolu	465	940	0	0	44	51	95	120	0	0	326	769
Paleontológia	1	4	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0

Prírodné vedy spolu	1	4	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0
Prírastky spolu	466	944	0	0	44	51	96	124	0	0	326	769

Výsledok na poli nadobúdania zbierkových predmetov pozitívne ovplyvnil úspešný projekt z Ministerstva kultúry SR na nákup výrobkov fil'akovskej smaltovne z medzivojnového obdobia (schválená dotácia: 700,- €) V r. 2010 bol do archeologickej zbierky zaradený - a čiastočne aj druhostupňovo spracovaný - aj veľký súbor avarsko-slovanských nálezov z Prše. Došlo tak k vytvoreniu fondu z troch zdrojov: nálezy ktoré boli v zbierkach právneho predchodcu HMF (Mestské múzeum vo Fil'akove), nálezy ktoré spravovalo NMG a boli vrátené HMF, a nálezy ktoré inštitúcii odovzdal do správy Archeologický ústav SAV. Tieto predmety boli predtým evidované v Registračnej knihe HMF. Všetky získané predmety boli prvostupňovo spracované a pokračovalo sa v druhostupňovej evidencii v on-line systéme SNM - ESEZ 4G: v r. 2010 bolo skatalogizovaných 217 kusov zbierkových predmetov evidovaných pod 69 číslami. V predmetnom roku sa vykonala komplexná revízia zbierkového fondu v súlade s múzejným zákonom. Odbornú knižnicu eviduje HMF od r. 2009 v programe KIS MASK. Počet prírastkov v odbornej knižnici HMF za rok: 941 kusov (kúpou 6, darom 84 a prevodom z knižnice Mestského múzea 851 kusov). Celkový počet kníh v elektronicky evidovanej odbornej knižnici HMF ku koncu roka: 1466. Informácie o knižnici sú on-line prístupné cez internetovú stránku Slovenskej národnej knižnice.

IV. Expozičná a výstavná činnosť, pohyb zbierok

Stála archeologicko-historická expozícia pod názvom „Stáročia Fil'akovského hradu“ funguje na troch spodných podlažiach päťposchodovej batérievej veže hradu na ploche 226 m². Od svojho otvorenia v auguste 2008 pomáha zvyšovať záujem o Fil'akovský hrad. Hrad bol otvorený počas turistickej sezóny (od 15. marca do 15. novembra) od pondelka do nedele (7 dní v týždni) od 10.00 do 18.00. Mestské zastupiteľstvo odsúhlasilo pokusné predĺženie otváracie doby hradu na celý rok, od 15. novembra do 31. decembra bol preto hrad otvorený týždenne od pondelka do piatka od 8,00 do 16,00. V zimných mesiacoch je ale sprístupňovanie za daných podmienok nebezpečné a neefektívne.

HMF spolupracovalo na poli zabezpečovania lektorských služieb na hrade aj s úradom práce formou absolventskej praxe. Zbierkové predmety HMF boli použité na výstavách HMF,

Novohradského múzea a galérie v Lučenci (drevorezby Z. Kovácsa) a Slovenského národného múzea v Bratislave (výstava „Turci na Slovensku“).

V roku 2010 sa v priestoroch HMF konalo spolu 9 výstav:

Názov výstavy:	Autori:	Miesto inštalácie:	Trvanie:	Katalóg:	Pôvodnosť:	Odbor:	Plocha:
Fotovýstava Norbert Varga a Zoltán Schnelczer	Norbert Varga - Zoltán Schnelczer	galéria Mestského vlastivedného múzea (oddelenie HMF)	29.1.2010 - 2.3.2010	nie	prevzatá	Dejiny umenia	45,33
Blúdenia mysle - výstava diel miestneho amatérskeho výtvarníka Zoltána Kovácsa "Zsoltiho"	Zoltán Kovács - Andrea Németh Bozó (Novohradské múzeum a galéria v Lučenci)	galéria Mestského vlastivedného múzea (oddelenie HMF)	5.3.2010 - 16.4.2010	nie	prevzatá	Dejiny umenia	45,33
Filakovský korbáč – NyusziFülel - výstava z diel medzinárodnej súťaže veľkonočných karikatúr	Mgr. František Mráz	Bebekova bašta - 4. podlažie	12.3.2010 - 13.4.2010	áno - "Filakovský korbáč - NyusziFülel"	dovez. zo zahr.	Dejiny umenia	116,00
Hlas v éteri - 80 rokov maďarského vysielania Slovenského rozhlasu	Péter Miklósi, Gábor Hushegyi, Alexander Papp ml. (SNM - Múzeum kultúry Maďarov na Slovensku)	Mestské vlastivedné múzeum (oddelenie HMF)	29.4.2010 - 1.9.2010	nie	prevzatá	Minoritné kult.	54,70
Novohrad v dobe Avarskeho kaganátu	Mgr. Viktória Tittonová	Bebekova bašta - 4. podlažie	15.5.2010 - 28.6.2010	nie	vlastná	Archeológia	116,00
Premeny - výstava z výtvarných prác členov lučeneckej ZO Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska	Renata Oláhová	galéria Mestského vlastivedného múzea (oddelenie HMF)	7.6.2010 - 30.6.2010	nie	prevzatá	Iné spoločenské vedy	45,33

Poslovia mágie – Africké bábkky a masky	Mgr. Jana Jiroušková, CSc. (Národní muzeum - Náprstkovo muzeum)	Bebekova bašta 4. a 5. podlažie	3.7.2010-15.11.2010	nie	dovez. zo zahr.	Etnológia	232,00
Paleontologické nálezy z územia Geoparku Novohrad-Nógrád	PhDr. Csaba Tóth (Stredoslovenské múzeum v Banskej Bystrici)	Fil'akovský hrad - kazemata	19.-21.11.2010	nie	vlastná	Paleontológia	30,00
Hrad svetr IV. – medzinárodný artfoto festival	András Tóth	Bebekova bašta 4. a 5. podlažie	19.11.2010 – 15. 2. 2011	nie	dovez. zo zahr.	Dejiny umenia	232,00
							684,69

Celková návštevnosť hradu a stálych expozícií od vzniku HMF:

	2008	2009	2010
Fil'akovský hrad a expozícia	16.542	20.332	16.441
Expozícia Mestského múzea	789	2.532	792
Hrad a expozície spolu	17.331	22.864	17.233

Vývoj návštevnosti a výnosu zo sprístupňovania hradu za posledných päť rokov:

	2006	2007	2008	2009	2010
Návštevnosť	8.900	10.900	16.542 (14.342 platiacich)	20.332 (13.828 platiacich)	16.441 (14.123 platiacich)
Výnos	10.000 €	11.285,93 €	17.734,- €	20.467,40 €	21.001,90 €

Do konca turistickej sezóny 2007 spravovalo hrad VPS Fil'akovo. O neplatiacich návštevníkoch hradu z tohto obdobia nie sú k dispozícii bližšie informácie. Vysoký počet neplatiacich návštevníkov zapríčinil v r. 2009 hromadný voľný vstup z príležitosti Svetového dňa cestovného ruchu. Výrazná zmena nastala v pomere zahraničných turistov v celkovej návštevnosti hradu. Kým v r. 2008 pochádzalo 64% všetkých návštevníkov hradu zo zahraničia (najčastejšie z MR), v r. 2009 to bolo už iba 47% a v r. 2010 už len necelých 44%. Zmena bola čiastočne zapríčinená aj faktom, že sa HMF stalo prijímateľom kultúrnych poukazov Ministerstva kultúry SR, ale aj zvýšením propagačných aktivít na tuzemskom trhu

cestovného ruchu. Výnosy generované využívaním kultúrnych poukazov nie sú vykázané v príjmoch získaných zo vstupeniek, sú zahrnuté medzi finančné prostriedky získané zo štátnych grantových systémov pri prehľade projektov. Do počtu 2.318 neplatiacich návštevníkov sú zarátaní všetci návštevníci do 6 rokov a nad 70 rokmi (podľa platného cenníka), hostia mesta (delegácie) a návštevníci podujatí HMF s voľným vstupom - vernisáže výstav. Študenti škôl, ktoré si zakúpili ročné permanentky z kultúrnych poukazov MK SR, sú započítaní raz ako platiaci – pri ostatných návštevách ako neplatiaci.

Krátkodobé výstavy realizovalo HMF v r. 2010 v „galérii“ Mestského vlastivedného múzea a na 4. a 5. poschodí Bebekovej bašty. Pri zabezpečovaní výstav spolupracovala inštitúcia s nasledujúcimi partnermi: Novohradské múzeum a galéria - Lučenec, ZUŠ Fiľakovo, Únia nevidiacich SR, Tudás Központ Egyesület /HU/, Ménes-patak Menti Települések Téréségfejlesztő Egyesülete /HU/, Stredoslovenské múzeum z Banskej Bystrice, SNM – Múzeum bábkarských kultúr a hračiek z Modrého Kameňa, SNM – Múzeum kultúry Maďarov na Slovensku – Bratislava a Národní muzeum - Náprstkovo muzeum z Prahy.

Najúspešnejšou bola výstava pod názvom „Poslovnia mágie – Africké bábky a masky“ dovezená z Českej republiky. Zvláštny lístok si na výstavu zakúpilo spolu 2.032 návštevníkov. Veľký úspech zožala v kruhu študentov aj nová forma návštevy školských skupín - múzejnopedagogické aktivity viažuce sa k výstave afrických masiek (zamestnanec HMF sa zúčastňuje múzejnopedagogického kurzu Slovenského národného múzea).

V. Vedecko-výskumná, metodická a prednášková činnosť

V r. 2010 riešilo HMF osem vedecko-výskumných úloh:

Názov úlohy:	Riešitelia:	Trvanie:	Odbor:	Výstup:
História Fiľakovského hradu	Mgr. Attila Agócs	2008 - dlhodobá úloha	História	iné
Kamenárstvo v okolí Fiľakova	Mgr. Attila Agócs	2009 - 2010	Etnografia	štúdia
Novohrad v dobe Avarskeho kaganátu	Mgr. Viktória Tittonová	2010	Archeológia	scenár
Vinohradníctvo a vinárstvo severného Novohradu	Gábor Illés	2009 - 2010	Etnografia	štúdia
Prepisy Mikszátha - Literárna tradícia mikszáthovej poetiky v súčasnej literatúre Novohradu	Attila Mizser	2010	Kultúra	štúdia
Pôsobenie františkánov v regióne severného Novohradu	Csaba Baucsek	2010	História	štúdia
Povesti hradov severného Novohradu	Mgr. Norbert Varga	2010	Etnografia	štúdia

Komunita v pohraničí – dejiny obce Radzovce v 20. storočí na základe oral history výskumu	RNDr. Jozef Puntigán - Mgr. Attila Agócs	2010	História	článok, prednáška
---	---	------	----------	----------------------

Do projektu Regionálnej rozvojovej agentúry v Lučenci realizovaného pod názvom "Vytvorenie siete ochrany kultúrneho dedičstva Nógrád-Novohrad, príprava mapy hodnôt" sa HMF zapojilo ako sprostredkovateľ odborníkov k výskumu tém: povesti viažuce sa k novohradským hradom, motívy Mikszáthovej tvorby v dielach súčasných maďarských literátov zo Slovenska, vinohradníctvo v okolí Fiľakova a úloha františkánov v spoločenskom živote Fiľakova. Práca zapojených výskumníkov bola financovaná z prostriedkov získaných z úspešného partnerstva. Scenár pripravovanej paleontologickej expozície bol vypracovaný v rámci implementácie projektu, do ktorého sa HMF zapojilo ako partner ZPO Geopark Novohrad-Nógrád. Riešiteľmi pôvodného scenára a krátkeho libreta boli paleontológ Mgr. Csaba Tóth a geológ RNDr. Ľudovít Gaál, PhD.

V prvom polroku 2010 sa HMF úspešne etablovalo do systému organizácií s podobnými úlohami v širšom regióne. V rámci cezhraničného projektu "Medzinárodný rozvoj – budovanie siete: Kultúrna trať Po ceste severných hradov" prebiehalo budovanie Klastra pohraničných hradov na juhovýchode Slovenska. Riaditeľ HMF sa stal predsedom vzniknutého združenia, v ktorom sa spojili vlastníci a správcovia hradov od Modrého Kameňa po Trebišov. HMF bolo spoluorganizátorom troch konferencií na témy výskum, obnova a turistické využívanie hradov (Sárospatak, Sirok, Hollókő) a organizátorom vedeckej konferencie pod názvom „Archeologický výskum a pamiatková obnova hradov od Hontu po Zemplín na dvoch stranách štátnych hraníc” uskutočnenej v dňoch 15.-16. apríla 2010 na MsÚ vo Fiľakove. Konferencie sa zúčastnili poprední výskumníci hradov zo SR i MR. V rámci cezhraničného projektu implementovanom pod názvom "Naša spoločná minulosť" sa rozbehol sociolingvistický a oral history výskum v Radzovciach, členmi odborného tímu boli aj zamestnanci HMF. Hlavným výstupom projektu bola na Slovensku konferencia zrealizovaná vo Fiľakove v dňoch 9.-10. septembra 2010 pod názvom "Spoločná minulosť na Poiplí". Konferenciu otvorili Peter Weiss, veľvyslanec SR v MR a Antal Heizer, veľvyslanec MR v SR. Medzi prednášateľmi boli známe osobnosti humanitných vied oboch štátov (prof. L. Sokolovský, prof. J. Botík, prof. A. Gyivicsánová, dr. László Gyurgyík, dr. Attila Simon).

S Euroregiónom Neogradiensis spolupracovalo HMF na realizácii dvoch projektov - v projekte „Euroregión - podpora turizmu prostredníctvom spoznávania jeho prírody a histórie“ sa inštitúcia venovala vytvoreniu rámca užšej spolupráce novohradských hradov na oboch

stranách hraníc, a v rámci projektu "To, čo nás spája – kultúra bez hraníc" sa realizoval koncert v hradnom areáli. V spolupráci s Euroregiónom pripravila inštitúcia do tlače dvojjazyčnú metodickú príručku pre druhý stupeň základných škôl pod názvom "Dobrodružstvá našich stredovekých hradov - Novohrad" s pracovnými listami v dvoch jazykových mutáciách. Z projektu sa realizovali aj dvojjazyčné panely k putovnej výstave o novohradských hradoch.

Múzeum poskytovalo odbornú pomoc študentom i odborníkom - konzultácie so zakladateľmi pamäťových inštitúcií v miestnej zriaďovateľskej pôsobnosti (Senec, Divín), poskytovanie informácií fil'akovským rodákom z rôznych štátov sveta (napr. Nemecko, Francúzsko, Taliansko), vykonávanie povinnej archeologickej praxe (dvaja študenti Trnavskej univerzity), spolupráca pri zabezpečovaní etnologického terénneho výskumu súvisiaceho s prípravou bakalárskej práce pre študentov Univerzity Komenského. Zamestnanci vypracovali spolu 6 odborných článkov a napísali jeden lektorský posudok na odborný článok.

A, Odborné podujatia organizované múzeom:

1. Medzinárodná konferencia v rámci projektu „Medzinárodný rozvoj – budovanie siete: Kultúrna trať Po ceste severných hradov” pod názvom: „Archeologický výskum a pamiatková obnova hradov od Hontu po Zemplín na dvoch stranách štátnych hraníc” - Mestský úrad vo Fil'akove, 15.-16. apríl 2010, spoluorganizátor: Združenie hradov severného Maďarska - v rámci konferencie sa uskutočnilo aj prvé oficiálne stretnutie zakladateľov Klastra pohraničných hradov (založenie iniciovalo HMF)

2. Medzinárodná konferencia v rámci projektu "Naša spoločná minulosť - historický prehľad: stretnutia maďarských a slovenských historikov" pod názvom: "Naša spoločná minulosť na Poiplí" - Mestský úrad vo Fil'akove, 9.-10. september 2010, spoluorganizátor: Novohradský župný archív zo Salgótarjánu, prednáška: Jozef Puntigán - Attila Agócs Attila: "Komunita v pohraničí – Z dejín obce Radzovce v 20. storočí na základe terénneho výskumu"

B, Aktívna účasť na konferenciách a seminároch organizovaných inou inštitúciou:

1. Medzinárodná konferencia v rámci projektu „Vytvorenie siete ochrany kultúrneho dedičstva Nógrád-Novohrad, príprava mapy hodnôt“ pod názvom „Zachráňme hodnoty Nógrád - Novohradu“ - prednáška: Attila Agócs: "Novohradské kameňolomy"

2. Seminár v rámci projektu „Vytvorenie siete ochrany kultúrneho dedičstva Nógrád-Novohrad, príprava mapy hodnôt“ - Novohradské historické múzeum, Salgótarján (MR), 2. 3. 2010, príspevok: Csaba Baucsek: "Pôsobenie františkánov v regióne severného Novohradu"
3. Medzinárodná konferencia Združenia hradov severného Maďarska v rámci projektu "Medzinárodný rozvoj - budovanie siete Po stopách severných hradov - kultúrna cesta" pod názvom „Udržiavanie/udržateľnosť hradov“ - Sárospatak (MR), 11.-12. 3. 2010 - úvodná prednáška: Attila Agócs: O zakladaní Klastra pohraničných hradov, HMF ako spoluorganizátor
4. Seminár v rámci projektu „Vytvorenie siete ochrany kultúrneho dedičstva Nógrád-Novohrad, príprava mapy hodnôt“ - Dom ľudového bývania - Kalonda, 20. 4. 2010, príspevky: Norbert Varga: Povesti hradov severného Novohradu a Gábor Illés: Vinohradníctvo a vinárstvo severného Novohradu
5. Seminár v rámci projektu „Vytvorenie siete ochrany kultúrneho dedičstva Nógrád-Novohrad, príprava mapy hodnôt“ - Palócke múzeum - Balassagyarmat (MR), 28. 4. 2010, príspevok: Attila Mizser: Prepisy Mikszátha
6. Medzinárodná konferencia Združenia hradov severného Maďarska v rámci projektu "Medzinárodný rozvoj - budovanie siete Po stopách severných hradov - kultúrna cesta" pod názvom „Využívanie hradov, rozvoj cestovného ruchu“ - Sirok – Kiszána (MR), 27.-28. 5. 2010 - privítanie účastníkov: Attila Agócs, HMF ako spoluorganizátor
7. Medzinárodná konferencia Združenia hradov severného Maďarska v rámci projektu "Medzinárodný rozvoj - budovanie siete Po stopách severných hradov - kultúrna cesta" pod názvom "Rozvoj turizmu, využívanie hradov" - Hollókő (MR), 30. 6. 2010 - 1. 7. 2010 - privítanie účastníkov: Attila Agócs, HMF ako spoluorganizátor
8. Medzinárodná konferencia Združenia hradov severného Maďarska v rámci projektu "Medzinárodný rozvoj - budovanie siete Po stopách severných hradov - kultúrna cesta" - záverečná konferencia: Füzér (MR), 26. 8. 2010 - 28. 8. 2010 - zhrnutie výsledkov cezhraničného projektu: Attila Agócs - Valéria Budaiová, HMF ako spoluorganizátor
9. Medzinárodná konferencia v rámci projektu „Vytvorenie siete ochrany kultúrneho dedičstva Nógrád-Novohrad, príprava mapy hodnôt“ záverečná konferencia pod názvom „Mapa hodnôt Novohradu“ - Palócke múzeum - Balassagyarmat (MR), 26. 10. 2010 - vedúci programovej časti: Attila Agócs

C, Iná prednášková činnosť zamestnancov HMF:

Prednášky organizované OZ Koháry vo Filákovke – riaditeľ HMF mal štyri prednášky študentom miestnych škôl k histórii Filákovka v mesiacoch október a november 2010

VI. Kultúrno-vzdelávacia a edičná činnosť, propagácia, spolupráca a styk s verejnosťou

V rámci kultúrno-vzdelávacej činnosti múzea sa konalo 12 múzejnopedagogických dielní. Na hrade sa konali tri vlastné špecializované podujatia HMF: Palócka Veľká noc a Noc múzeí a galérií a koncert skupín Hot Jazz Band z Budapešti a Guru Brothers z Filákovka. Podujatie „Palócka Veľká noc“ bolo usporiadané v spolupráci s OZ Rodná zem a ďalšími miestnymi OZ a inštitúciami: MO Csemadok, OZ Nomád, Skautský zbor Istvána Koháryho, OZ Rakonca, Rímskokatolícka farnosť - Filákovko, NTIC, Banya Klub, Centrum voľného času Iuvenes, OZ Oppidum Fileck, OZ Koháry, ZPO Geopark Novohrad-Nógrád, OZ Pro Gaudio. HMF bolo spoluorganizátorom podujatia Filákovské historické hradné hry (hlavný organizátor OZ Koháry) a Tábora skrášľovania hradu (hlavný organizátor OZ Oppidum Fileck).

V r. 2010 venovalo HMF zvýšenú pozornosť propagovaniu hradu, inštitúcie a podujatí. Tlačené plagáty a pozvánky sa rozosielať hlavne do miestnych inštitúcií, v prípade väčších podujatí v spolupráci s NTIC aj do informačných kancelárií, centier cestového ruchu a škôl širokého okolia. E-mailom sa rozosielať pozvánky širokému okruhu záujemcov. Komunikácia s médiami prebiehala osobne i formou tlačových správ pripravovaných riaditeľom HMF a rozosielených širokému okruhu predstaviteľov printových a elektronických médií, i informačných portálov. Osvedčila sa aj spolupráca s tlačovými agentúrami (TA SR, SITA, ČTK, MTI a Független Hírügynökség-MR). Pravidelne sme spolupracovali s médiami: Kam do mesta, Pravda, Gömöri Hírlap, Új Szó, Szabad Újság, Nógrád Megyei Hírlap, Pátria Rádió, Rádio Regina, Európa Rádió - Miskolc, TV LocAll, Duna TV, STV2 - vysielanie v maďarskej reči. Vlastnú internetovú stránku HMF ešte neotvorilo, popri podstránke na portáli www.muzeum.sk však otvorilo podstránku aj na múzejnom portáli v MR www.museum.hu a pravidelne sa aktualizovali údaje o inštitúcií aj na stránke mesta www.filakovo.sk. Z úspešného projektu realizovaného v spolupráci s Euroregiónom sme založili aj spoločnú dvojjazyčnú stránku novohradských hradov: www.neograd.eu - webmastrom je v súčasnosti zamestnanec HMF. Grafik HMF začal s prípravou internetových pohyblivých banerov k podujatiam inštitúcie – banery boli k podujatiu Palócka Veľká noc a k výstave Poslovnia mágie umiestnené spolu na 5 stránkach. V r. 2010 sa realizovali aj prvé kroky HMF v oblasti web2

marketingu formou zaregistrovania inštitúcie na Facebooku. Okruh virtuálnych "priateľov" HMF dosiahol v r. 2010 približne 900 osôb, čím vznikla ďalšia plocha šírenia informácií o podujatiach organizovaných na hrade. Propagácia hradu, HMF a jeho aktivít bola úspešná hlavne vďaka veľkým podujatiam, ktoré sa realizovali pomocou úspešných projektov (konferencie, zakladanie klastra), ktoré zabezpečili HMF obrovský priestor na zviditeľnenie sa. O mimoriadne pozitívnych výsledkoch svedčia aj čísla: počet pozvánok rozoslaných e-mailom (direct mailing) za rok: 1.132, počet článkov publikovaných v regionálnej a miestnej tlači za rok: 41, v tlači s celoštátnou pôsobnosťou za rok: 28, v zahraničnej tlači: 3, v elektronických médiách (TV a rozhlas): 49.

VII. Podujatia v hradnom areáli (neorganizované HMF)

V hradnom areáli sa formou prenájmu zrealizovali v r. 2009 tri podujatia (2 koncerty populárnej hudby a Filľakovské historické hradné hry). Organizátorom ďalších štyroch podujatí bol poskytnutý hradný areál bezplatne (Deň geoparku - ZPO Geopark Novohrad Nógrád, Detská lukostrelecká súťaž - Centrum voľného času Iuvenes, Medzinárodný deň Rómov – OZ Inforom, koncert populárnej hudby – MsKS). V súvislosti s medzinárodnou konferenciou, realizovanou v rámci implementácie projektu ZPO Geopark Novohrad-Nógrád, poskytlo HMF služby pri zabezpečovaní kultúrneho programu a technického pozadia konferencie.

VIII. Granty a dotácie

V r. 2010 bežala implementácia dvoch ročných projektov úspešných v Programe cezhraničnej spolupráce MR-SR z roku 2009:

1. "Naša spoločná minulosť - Historický prehľad" - Program cezhraničnej spolupráce MR-SR (HMF bolo vedúcim cezhraničným partnerom Novohradského župného archívu), schválená dotácia pre HMF: 7.095,67€
2. "Po ceste severných hradov" - Program cezhraničnej spolupráce MR-SR (HMF bolo vedúcim cezhraničným partnerom Združenia hradov severného Maďarska), schválená dotácia pre HMF : 26.500,- €.

Do grantového systému Ministerstva kultúry SR podalo HMF na rok 2010 spolu 5 projektov, z nich boli 3 úspešné:

1. "Vitrínový systém a panely do podzemnej paleontologickej expozície HMF viažúcej sa k územiu Geoparku Novohrad-Nógrád" - poskytnutá dotácia : 5000,- €

2. "Akvizícia výrobkov fil'akovskej smaltovne s dôrazom na medzivojnové obdobie" – poskytnutá dotácia: 700,- €

3. HMF sa zapojilo do grantového systému MK SR ako prijímateľ kultúrnych poukazov - poskytnutá dotácia: 5.342,- €

V ďalších štyroch projektoch figurovalo HMF ako partner Euroregiónu Neogradiensis, ZPO Geopark Novohrad-Nógrád a RRA Lučenec: koncert, publikácia a internetová stránka o hradoch Novohradu, rekonštrukcia kazematy hradu, scenár paleontologickej expozície a výskum novohradského kultúrneho dedičstva.

Vedenie inštitúcie aktívne spolupracovalo na príprave projektu, vďaka ktorému Mesto Fil'akovo, ako zriaďovateľ HMF a vlastník budovy, získalo podporu na rekonštrukciu Mestského vlastivedného múzea vo výške: 277.716,92 € z Regionálneho operačného programu. Z projektu „Rekonštrukcia a modernizácia pamäťovej a fondovej inštitúcie – udržateľné využitie HMF“ sa realizuje výmena dvier a okien, izolácia a výmena podláh, rekonštrukcia sociálnych zariadení, ústredného kúrenia a elektroinštalácie vrátane zavedenia nových informačných technológií do múzejnej prezentácie (dotykové monitory, elektronický sprievodca – audioguide) a zabudovania modernej múzejnej osvetľovacej techniky.

IX. Maloobchodná činnosť a zdaňovaná činnosť

Na základe Živnostenského listu č. OŽP-C/2008/00116-2/CR1 vykonáva organizácia aj maloobchodnú činnosť. V rámci tejto činnosti sa predávajú rôzne suveníry, ako brožúry, pohľadnice, magnety na chladničku, DVD, CD, knižné publikácie a keramika v miestnosti lektorov v prístavbe Maďarského spoločenského domu.

Vzhľadom na obmedzené finančné možnosti sa tovar obstarával hlavne formou komisionárskych zmlúv. S cieľom spestrenia ponuky tovaru sa ďalej rozširoval okruh dodávateľov aj tovaru (napr. drevené pohľadnice, kovové kľúčenky, brožúry propagujúce Fil'akovský hrad, trička s logom fil'akovského hradu). V roku 2010 sa z predaja tovaru dosiahli **tržby vo výške 3.907,21 Eur** (t.j. 117.708,60 Sk). Oproti r. 2009 je to nárast o cca. 51 % (v r. 2009 boli tržby vo výške 2.589,81 Eur).

Okrem tržieb z predaja tovaru zdaneniu podliehajú aj **príjmy z prenájmu** (jedná sa o prenájom hradného dvora na koncerty a rôzne iné komerčné podujatia, na komerčné fotografovanie, prenájom plochy na predajné stánky, prenájom kancelárie). V roku 2010 boli príjmy z prenájmu vo výške: 1.215,- Eur. Oproti r. 2009 sa zaznamenal mierny nárast o 279,00 Eur (v. r 2009 – príjmy 936,00 Eur), hoci môžeme konštatovať, že v roku 2010 počasie neprialo organizovaniu koncertov.

Zdaňované príjmy spolu : 5.122,21 Eur.

Výdavky boli vo výške : 4.974,55 Eur a v nasledovnej štruktúre:

a) spotreba materiálu	9,50 Eur
b) spotreba nakúpeného tovaru	2.385,79 Eur
c) ostatné služby	151,57 Eur
d) mzdy (aliquót.časť)	1.703,11 Eur
e) zákonné soc.poist. (aliquót.č.)	598,35 Eur
f) odpisy (registrač.pokladnica)	68,00 Eur
g) kurzové straty	2,07 Eur
h) poplatky (bankové)	56,16 Eur.

Ako zo štruktúry výdavkov vidieť najväčšiu čiastku tvorí spotreba nakúpeného tovaru. Ďalšiu veľmi významnú čiastku predstavujú mzdy lektorov a zákonné sociálne poistenie (ide o rozpočítanú aliquótnu čiastku, nakoľko lektori na hrade sú zároveň aj predavačmi v maloobchodnej predajni).

Zisk z maloobchodnej činnosti a z prenájmu sa dosiahol vo výške 183,73 Eur (ešte pred zdanením). Zaplatená daň z príjmov právnických osôb za rok 2010 je vo výške 28,20 Eur.

Rok 2010 bol v histórii HMF mimoriadne úspešný, čo bolo dôsledkom faktu, že sa finančné prostriedky získané z rôznych štátnych a európskych grantových systémov pomocou projektov vypracovaných za posledné roky využili v danom roku: zrekonštruovala sa kazemata hradu, rozbehli sa rekonštrukčné práce na Mestskom vlastivednom múzeu, inštitúcia zorganizovala vo Fil'akove dve veľké medzinárodné vedecké konferencie, založil sa Klaster pohraničných hradov a financie získané inštitúciou predstavujú na celkových príjmoch 38,35%.

Vo Fil'akove, dňa 13. júna 2011

Mgr. Attila Agócs
riaditeľ HMF